

מ"מ, המוקצב לבהמות לאורך האבוס. מאחר ולסוגים שונים של מ"מ משקל סגולי שונה, יש לבדוק מדי פעם ולכיל מחדש את החילזון כדי לוודא, שהבהמות לסוגיהן זוכות אמנם לכמויות המ"מ שנקבעו להזנתן. בדיקה חוזרת והכיול הכרחיים לכל הכלים, אשר משמשים לחלוקה לפי מידת-נפח.

בסיכום, רצוי היה להגיע למיתקן המחלק לפי מידת-משקל. אולם, כאן נתקלים בבעיות עדינות ומסובכות למדי, ועד אשר יבואו על פתרונן, צריך להקפיד הקפדה מירבית על הדיוק בחלוקה לפי נפח. דבר אחד ברור כבר כעת, שהמכשיר לחלוקה לפי משקל יהיה יקר לאין-ערוך מזה המקובל עלינו כיום. **מרדכי מלען**

ישנם עוד מספר גורמים, אך די בסקירת המעטים דלעיל, באשר ענייננו במוזון-מרוכז בעיקר — קמחי, גרוס, לחוץ, מכופתת או ברקיקים. את מכלול הגורמים המונעים מן החילזון להגיע להספקו להלכה אפשר לבטא באחוז יעילותו של החילזון לגבי העברת חומר מסוים.

הציון הזה חיוני להבנת העיקרון של העברת-נפח שווה של חומר מסוים. ובהגיענו לכך, הקשר שבין סיבובי החילזון לבין גלגלי-הנסיעה אינו מהווה עוד בעיה מיוחדת. יש לקבוע תיבת-הילוכים בין החילזון לבין גלגלי-הנסיעה, על מנת לאפשר מהירויות שונות של החילזון ביחס למרחק בה עוברת עגלת-התערובת, ובוה למעשה אנו שולטים במינון מדויק למדי של

מימשק של הזנת פרות גבוהות תנובה

בחינת ייצור החלב לפי נורמה מוסכמת מאפשרת לדעת מה קורה בכל מקום, אבל ייצור החלב הוא ברוב המקרים יותר גורם משפיע מביצוע ההזנה למעשה, ואותו בלבד יש לבחון ולבקר בעזרת הנורמה המוסכמת.

דומני, שאנו מצויים היום במצב שמחובתו של כל אחד, השואף להגיע לתוצאות הטובות ביותר, בתנאיו הוא — לנסות ולמצוא את הנורמה הפרטית שלו התואמת את מימשק ההזנה, סוגי המזונות ואופן האביסה, מספר הארוחות וסדרן, וכד'.

עדיין מקובל במשקים רבים לתכנן וגם לבצע בקפדנות, תוך ביקורת, מימשק ההזנה לפי תנובת החלב. מוכרת השיטה, בה נוהגים הבוקרים — אחרי ביקורת החלב — לעבור על הרשימה, מעלים ומורידים בכמויות מזון, מעבירים קבוצות, וכד'. וזאת עושים, כאשר ידוע כבר מזמן שאותו בע"ח מתנהג אחרת מדי יום, כאשר ידוע לחוקרים הרוצים לקבוע משקלו של בע"ח, שיש לשקלו לפחות 3 פעמים, ולא מדי יום, כדי להגיע להערכה קרובה למשקל

אמר לי פעם מישו: „אני מאוד מעריך, מבחינה אישית מקצועית, שהפרות אינן אוכלות נורמות, אלא אוכל, וחבל יהיה אם ניתפס לנורמות ונשכח את האוכל“.

הנורמה המשקית ושיטת הערכת המספוא שעליה בנויה, אותה נורמה הביאה בחשבון יידע שנרכש ע"י ניסויים וניסיון משקי, וזו למעשה מעין הסכמה כללית, ולא מידע מדויק. בע"ח על אף המכניזם המופלא שלהם, אינם מכונה הפועלת בצורה מטמטית. בקבוצה, אפילו הומו-גנית, של בע"ח יש שליט ומדוכא, גדול וקטן, זריז ואיטי, וכן הלאה, וכל נורמה וכל דרך הערכה, ויהיו מדויקים ככל שיהיו, תמיד ימצאו בהם סטיות.

נורמה ארצית אחת — שחשוב כמובן לדעת אותה ולקבוע אותה — יכולה וצריכה לשמש קנה מידה לעבודה. אבל כל משק וכל פרט חייב לחשב ולמצוא את „הנורמה“ הפרטית שלו, שמצבו הגיאוגרפי-אקלימי, לוח מזונותיו וצורת הגשתם, וכל יתר פרטי „המיקרו“ שלו משפיעים ומושכים לכיוונים שונים.

לרמות תנובה גבוהות, ולמצוא שיטה לגיבוש קבוצות קבועות, לפי זמני ההמלטה, ולייחד רמת הזנה אחידה לכל קבוצה, בין אם רמה גבוהה בתקופה אחת, או נמוכה במידת מה בתקופה אחרת. לדעתי, רצוי ביותר, במידת האפשר, לארגן קבוצות בגודל 50–70 פרות, הממליטות במשך כחודשיים. זה ניתן לביצוע בקלות יחסית בעדרים של כ-300 פרות ויותר. ואילו במשקים הקטנים יותר – קבוצות קטנות יותר, או ארגון המימשק לשתי קבוצות תנובה, שלפחות 4–5 חודשים בשנה אחת הקבוצות תנוהל ללא כל שינוי, וכל ההמלטות החדשות לרכז בקבוצה השנייה, קבוצה שלישית – מבכירות, ובקבוצה רביעית לרכז פרות מ-3 הקבוצות הנ"ל, כך – שכל פרה, במידה וצרי-כים להעבירה, יעשו זאת לפחות 5–6 חודשים אחרי ההמלטה. בדרך כלל רצוי לעשות העברה זו למספר פרות יחד.

בסיכום נראה לי :

- * שאנחנו צריכים לגבש, שיטת הזנה, שתהיה ברמה אחידה, או שונה רק במעט – הדבר שונה במשקים שונים – בתקופות שונות ;
- * את הפרות להחזיק בקבוצות אחידות, לפי תאריכי ההמלטה ;
- * המבכירות בקבוצה נפרדת ;
- * ההזנה ביובש – מנת הכנה מינימלית, תוך הנחה מבוססת, שהפרות תגענה לתקופה זו במצב גופני טוב ;
- * מינון לתקופות ארוכות לפי תחזית הייצור התקופתית ;
- * ביקורת לנצילות המזון בגמר התקופה, „העברה” במזון וכד' בהשוואה עם הנורמה הארצית המוסכמת, כעזר להסקת מסקנות.

עופר קרול

שה"מ, לשכת רחובות

שבמציאות של אותו בע"ח. הרי, שבמימשק המקובל, ואפילו הטוב ביותר, רמת הדיוק מראש נמוכה, ולפיה מנסים לדייק במינון. קביעה זו מחטיאה במקרים רבים את המטרה, פוגעת בייצור וברוחיות.

איך אם כן לנהוג ? כולנו מכירים את עקומת התחלובה של פרה נורמלית, המתחילה נמוך-יחסית, עולה תוך 3–4 שבועות ויורדת בהדרגה עד לתקופת היובש. כולנו נתקלנו במצב, שבו הפרות, גבוהות התנובה, בתקופה הראשונה לאחר ההמלטה, מתקשות ביותר לאכול את כל כמות המזון המוגשת להן לפי הנורמה, ומשקים רבים נוהגים עד היום להפחית מהספקת המזון, כאשר הפרה יורדת מעט בייצור. כיום נדמה לי, לאור מה שלמדנו ממספר משקים, יש מקום לבחון, אם לא הגיע הזמן לתכנן נורמה שנתית לפרה, בהתחשב עם הייצור ההזוי. לא לתת מזון רב מדי אחרי ההמלטה, שבלאו הכי אינו נאכל ולהחזירו במידת מה בשליש השני של התחלובה. באופן זה נאפשר לפרה התמדה רבה יותר בייצור, זה עשוי בעקי-פין להשפיע לטובה על מצבה הגופני הכללי, ההתעברות וכד'.

במשקים שונים מקובל להרבות בהזנת הפרות היבשות, כדי להחזיר להן את אשר נגרע מגופן בזמן התחלובה. מאידך, נמצא בניסויים, שנצי-לות האנרגיה המטבולית שבמזון לקיום אצל פרה יבשה מגיעה לכ-60%, ואילו אותה פרה מנצלת בתקופת-התחלובה כ-66%. ייתכן אם כן, שהעלאת רמת ההזנה בסוף התחלובה ע"ה הכמות ביובש תסתכם בהתמדה רבה יותר בייצור, בשיפור נצילות המזון ומניעת השמנת יתר של פרות יבשות לקראת ההמלטה, על כל הקשיים הכרוכים בה.

דובר ונכתב כבר הרבה על הנושא של קבוצות הזנה. לדעתי, כאשר עמדנו בזמנו ברמת ייצור נמוכה-יחסית זה תרם הרבה מאוד לשיפור, אבל כיום דומני, יש לבחון שינוי בשיטה המקובלת, בעיקר במשקים שהגיעו